

СИЛАБУС КУРСУ
«РОЗВИТОК КРЕАТИВНИХ
ЗДІБНОСТЕЙ»
 2022/2023 н.р.

Ступінь вищої освіти - бакалавр
 Освітньо-професійна програма «Готельно-ресторанна справа»
 Галузь знань: 24 Сфера обслуговування
 Спеціальність: 241 Готельно-ресторанна справа
 Компонент освітньої програми – вибіркова дисципліна

Рік підготовки - 1 рік, семестр – I (3)
 Кількість кредитів: 5 Мова викладання: українська

Керівник курсу – кандидат наук із соціальних комунікацій Синоруб Галина Петрівна, доцент кафедри загальної та гуманітарної підготовки
Контактна інформація – sunoryb@ukr.net

АНОТАЦІЯ ДИСЦИПЛІНИ

Метою дисципліни «Розвиток креативних здібностей» є розвиток когнітивних компетенцій студентів, формування інтелектуальної мобільності шляхом опанування навичок керування мисленнєвим процесом, розрізнення типів мислення та оволодіння прийомами креативного мислення.

В результаті вивчення навчальної дисципліни «Розвиток креативних здібностей» студент повинен володіти: теоретичними основами культури мислення, навичками керування мисленнєвим процесом, теоретичними засадами самоаналізу, прийомами планування дій, навичками розрізнення різних типів мислення, прийомами креативного мислення.

Тип дисципліни «Розвиток креативних здібностей» - вибіркова.

СТРУКТУРА КУРСУ ТА ЗАВДАННЯ ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ

Кількість годин (аудит./самост.)	Тема	Результати навчання	Форми контролю
32/42	Змістовий модуль 1. Психосоціо-духовні засади креативних здібностей.		
8/12	Тема 1. Психологічні засади формування креативних здібностей.	Володіти поняттями про творчість і креативність. Креативність і творчість як сучасні вимоги до діяльності людини. Механізм формування мотивів в підструктурах людської психіки. Соціалізація і індивідуалізація як поле для формування потреб і мотивацій. Роль потреб соціального змісту у формуванні мотивів мислення і творчості.	Запитання по теоретичному матеріалу, самостійне розв'язування типових завдань
8/10	Тема 2. Мова, мислення, креативність.	Знати що таке прототипне мислення. Глибинне уявлення і поверхнєва структура. Емоційність слів й візуальні об'єкти і формують мислення і відображають його. Багатозначність слів. Софізми. Етимологія і реіфікація (матеріалізація абстрактного поняття). Властивості частки «не». Протиставлення і контекст. Визначення і контроль думок. Ярлики і категорії. Барометри мислення. Розуміння як призначення мови. Вміння формулювати питання. Типи запитань. Лінійна послідовність для лінійних подій.	Запитання по теоретичному матеріалу, розв'язування практичних завдань, тести

		Ієрархія, мережа. Блок-схеми	
8/10	Тема 3. Принципи креативності	Розуміти принципи креативності. Гнучка реакція на зміни. Вироблення творчих ідей. Формулювання проблем. Відхилення від стандарту. Творчість і щасливі осяяння. Відкриття в результаті осяянь. Розмежування створення ідей від їх оцінки. Перевірка допущень: повсякденні допущення і переламні рішення. Уникнення шаблонного мислення. Створення нових перспектив. Корегування негативного мислення. Перетворення незнайомого у звичне, можливого - в дійсне.	Запитання по теоретичному матеріалу, самостійне розв'язування типових завдань
8/10	Тема 4. Креативні лідери. Стратегії саморозвитку.	Володіти креативністю в організаційній культурі. Поведінка креативних людей. Знання і уміння як інтелектуальна передумова креативності. Особисті якості, що дають змогу продуктивно діяти в ситуаціях невизначеності, виходити за межі передбаченого, проявляти спонтанність. «Метатворчість» як життєва позиція.	Запитання по теоретичному матеріалу, розв'язування вправ, тести, модульний контроль
36/40	Змістовий модуль 2. Типи, техніки і прийоми креативного мислення.		
9/10	Тема 6. Поняття про «практичний інтелект».	Знати визначення інтелекту. Теорії про природу інтелекту. Досвід та інтелект. Свідомість - Знане і незнане - Проблемна ситуація – задача – розв'язання задачі. Компоненти логічного і проблемного мислення. Компоненти інтелекту й набуття знань. Здатність визначати корінь проблеми. Вибір кроків і їх послідовності для вирішення творчої проблеми. Уявне представлення інформації: вибір з різноманіття. Контроль за результатами рішення. Компоненти набуття знань: вибіркове кодування, комбінування й порівняння. Контекстуальні ключі. Стратегії запам'ятовування. Природа прозорливості.	Запитання по теоретичному матеріалу, самостійне розв'язування типових завдань
9/10	Тема 7. Типи креативного мислення	Знати типи креативного мислення. Інсайт (Г.Костюк), Бісоціативне мислення (В. Роменець), Стратегія рішення задач (В. Моляка). Креативність і дивергентне мислення (В.Андрієвська) Янусіанське мислення в творчості А. Ейнштейна і Ч. Дарвіна. Латеральне мислення (Едвард Боно). Творча помилка як проміжний крок.	Запитання по теоретичному матеріалу, групове та самостійне розв'язування практичних завдань
7/10	Тема 8. Техніка креативного мислення..	Володіти техніками креативного мислення. Мозковий штурм і «мозковий конспект». Зв'язані стимул-реакції проти незв'язаних. Прийоми для вирішення стратегічних завдань. Прийоми-стимулятори для ідей, пов'язаних з новими виробами. Прийоми-стимулятори для удосконалення нових творчих ідей. Прийоми для вирішення проблем. Прийоми-стимулятори для вирішення проблем людських ресурсів. Індивідуальні прийоми-стимулятори.	Запитання по теоретичному матеріалу, групове та самостійне розв'язування практичних завдань
7/10	Тема 9. Планування дій	Розуміти зміст алгоритмічних та евристичних прийомів інтелектуальної діяльності. Алгоритмічні прийоми інтелектуальної діяльності: точне слідування розпорядженням, алгоритмам дій забезпечує безпомилковий розв'язок певного виду задач. Евристичні прийоми як змістовний аналіз проблеми: дотепні міркування й певне розмірковування, цілісні та синтетичні уявлення, планування дій на три-чотири кроки вперед, передбачення результату. Мислительна стратегія пошуку аналогів, комбінування, реконструювання (D. Dörner). Універсальна стратегія розумової діяльності (В. А. Моляко).	Запитання по теоретичному матеріалу, самостійне розв'язування типових завдань, модульний контроль

ПОЛІТИКА ПРОВЕДЕННЯ АУДИТОРНИХ ЗАНЯТЬ

Для якісного засвоєння курсу необхідна систематична та усвідомлена робота студентів в усіх видах навчальної діяльності: лекції, семінарські та практичні заняття, консультації, самостійна робота як індивідуальна, так і під керівництвом викладача.

При проведенні аудиторних занять основними є проблемні, індивідуально-диференційовані, особистісно-орієнтовані форми проведення занять та технології компетентнісного навчання.

При проведенні практичних занять використовуються активні форми їх проведення: бесіди, дискусії, ділові ігри, ситуативні кейси, виконання практичних задач, робота в малих групах, аналіз помилок, пояснення.

На лекціях у формі активної бесіди з елементами дискусії розглядаються основні теоретичні положення теми, які вимагають роз'яснення та уточнення викладача. На лекціях вимагається активна участь студентів у обговоренні ключових положень теми, ведення стислого конспекту лекції.

Теоретичні знання, отримані студентами під час лекцій, обговорюються більш детально на практичних (семінарських) заняттях у формі міні-дискусій, представлення міні-проектів, заслуховування та аналізу тематичних доповідей та рефератів, а також шляхом розв'язування практичних задач.

В процесі практичного (семінарського) заняття студенти оволодівають уміннями правильно формулювати свою точку зору, логічно викладати матеріал, наводити факти у підтвердження своїх думок, вчаться публічно виступати, правильно застосовувати розрахункові формули для розв'язування практичних задач.

Питання для обговорення, практичні та індивідуальні завдання для підготовки до семінарських та практичних занять подані у відповідних методичних вказівках.

ВИМОГИ ДО САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТІВ

Основним завданням самостійної роботи студентів є набуття навичок самостійного опрацювання фахових інформаційних джерел та оволодіння практичними навичками застосування методів та прийомів вищої математики.

Самостійна робота студентів організовується шляхом переліку індивідуальних питань і практичних завдань з кожної теми, які не виносяться на аудиторне опрацювання. Крім того, окремі теми передбачають написання рефератів, міні-проектів. Обсяг самостійної роботи визначається кількістю годин, передбачених робочою програмою.

ПОЛІТИКИ ОЦІНЮВАННЯ ТА АКАДЕМІЧНОЇ ДОБРОЧЕСНОСТІ

Оцінювання здійснюється за 100-бальною шкалою відповідно до **Положення про оцінювання навчальних досягнень студентів за кредитно-модульною системою.**

Оцінювання знань студентів з навчальної дисципліни здійснюється шляхом проведення контрольних заходів, які включають:

- *поточний контроль,*
- *модульний контроль,*
- *виконання індивідуального навчально-дослідного завдання.*

Поточний контроль здійснюється під час проведення практичних і семінарських занять і має на меті перевірку знань студентів з окремих тем та рівня їх підготовленості до виконання практичних завдань.

Ключовими формами та методами демонстрації студентами результатів навчання при поточному контролі є:

- розповідь – для оповідної, описової форми розкриття навчального матеріалу;

- пояснення – для розкриття сутності певного явища, закону, процесу;
- бесіда – для усвідомлення за допомогою діалогу нових явищ, понять;
- ілюстрація – для розкриття предметів і процесів через їх символічне зображення (малюнки, схеми, графіки);
- практична робота – для використання набутих знань у розв’язанні практичних завдань;
- аналітичний метод – мисленнєвого або практичного розкладу цілого на частини з метою вивчення їх суттєвих ознак;
- індуктивний метод – для вивчення явищ від одиничного до загального;
- дедуктивний метод – для вивчення навчального матеріалу від загального до окремого, одиничного;
- проблемний виклад матеріалу – для створення й розв’язання проблемної ситуації.

Модульний контроль проводиться з метою оцінки результатів навчання після закінчення логічно завершеної частини лекційних та практично-семінарських занять з певного змістового модуля.

Основною формою модульного контролю є завдання, які включають як перевірку теоретичних основ курсу, так і розв’язування практичних завдань.

Індивідуальне навчально-дослідне завдання (ІНДЗ) студенти виконують самостійно під керівництвом викладача. Як правило, індивідуальні завдання виконуються окремо кожним студентом самостійно.

ІНДЗ є видом позааудиторної індивідуальної роботи студента навчального, навчально-дослідницького характеру, яке використовується в процесі вивчення програмного матеріалу навчальної дисципліни і завершується оцінюванням. Це завершена теоретична або практична робота в межах навчальної програми курсу, яка виконується на основі знань, вмінь і навичок, отриманих у процесі лекційних, семінарських занять, охоплює тему, декілька тем або зміст навчальної дисципліни в цілому.

**Таблиця розподілу балів за підсумковими контрольними заходами
та відповідними ваговими коефіцієнтами**

	Модуль 1 (поточне опитування)	Модуль 2 (підс. мод. контроль)	Модуль 3 (ІНДЗ)	Підсумкова оцінка
Вагові коефіцієнти, %	70	20	10	100
Розрахунок оцінки в балах	80	85	90	82

Приклад розрахунку підсумкової оцінки в балах:

$$O = 80 \cdot 0,7 + 85 \cdot 0,2 + 90 \cdot 0,1 + 80 \cdot 0,3 = 82$$

Студенти як відповідальні учасники освітнього процесу дотримуються норм **академічної доброчесності**, усвідомлюють наслідки її порушення, що визначаються **Положенням про академічну доброчесність у Галицькому коледжі імені В’ячеслава Чорновола**.

Письмові роботи, презентації перевіряються на наявність плагіату і допускаються до захисту із текстовими запозиченнями не більше 25%.

Списування під час контрольних заходів та екзаменів заборонені (в т.ч. із використанням мобільних девайсів).

ПОЛІТИКА ЩОДО ВІДВІДУВАННЯ, ДЕДЛАЙНІВ ТА ПЕРЕСКЛАДАННЯ

Відвідування занять є обов'язковим. За об'єктивних причин (наприклад, хвороба, відрядження, участь у науково-дослідницьких заходах, міжнародне стажування) навчання може відбуватись у форматі онлайн за погодженням із керівником курсу. Пропущені заняття та незадовільні оцінки (поточний контроль, ПМК) повинні бути відпрацьовані згідно графіку консультацій викладача.

ІНДЗ, ПМК, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку (до 10 балів).

До початку сесії студенти повинні виконати усі підсумкові контрольні заходи і отримати по кожному з Модулів 1, 2, 3 не менше 60 балів.

Студент має право оскаржити оцінку, отриману за результатами підсумкового семестрового контролю у формі іспиту (крім незадовільної оцінки). Такі випадки регулюються **Положенням про апеляцію результатів підсумкового контролю знань студентів**. Перескладання незадовільних оцінок здійснюється відповідно до **Положення про порядок ліквідації академічних заборгованостей**.

ЛІТЕРАТУРНІ ТА ІНФОРМАЦІЙНІ ДЖЕРЕЛА КУРСУ

Основні:

1. Гнатко, М. Феномен креативності як психологічна проблема. Психологічні перспективи. 2001. Вип. 1. С. 88-97.
2. Семиченко, В. А. Теоретичні та методичні основи професійного самовиховання студентів вузу : навчально-методичний посібник / В. А. Семиченко, О. М. Галус, Л. В. Задневич. Хмельницький : ХГПИ, 2001. 255 с.
3. Боно, Э. Я прав – вы заблуждаетесь / Э. Боно. [пер. с англ. Е. А. Самсонов]. Минск : "Попурри", 2006. 368 с.
4. Брунер, Дж. Психология познания. За пределами непосредственной информации / Под ред. А.Р.Лурия. М.: Прогресс, 1977. 412 с.
5. Вишнякова. Н. Ф. Креативная акмеология. Психология высшего образования : монография : в 2-х т. / Наталья Федоровна Вишнякова. Т. 2. Прикладная креативная акмеология. Изд. 2-е, доп. и перераб. Мн. : ООО «Дэбор», 1999. 300 с
6. Войтик ,И. М. Оценка и развитие рефлексивного мышления : [учебное пособие] / Войтик И. М., Семенов И. Н. Новосибирск : СибАГС, 2001. 144 с.
7. Выготский. Л.С. Мышление и речь. Изд. 5, испр. /Л.С.Выготский. М.: Лабиринт, 1999. 352 с.
8. Грановская. Р. М. Психология в примерах / Грановская Р. М. СПб. : Речь, 2002. 247 с.
9. Дёрнер, Д. Логика неудачи / Д. Дёрнер. М. : Смысл, 1997. 243 с.
10. Дружинин, В.Н. Психология общих способностей. С.-Пб.: Питер, 1999. 356 с.
11. Жигірь, В.І., Чернега О.А. Професійна педагогіка: Навчальний посібник / За ред. М.В.Вачевського.- К.: ТОВ «Кондор», 2011.- 336 с..
12. Заботин, В. В. Этап усмотрения проблемы в обучении (В помощь учителю и студенту) / Заботин В. В. Владимир : Владимирский государственный педагогический институт им. П. И. Лебедева-Полянского, 1973. 187 с.
13. Ивин, А. А. Искусство правильно мыслить / Иван А. А. [кн. для учащихся ст. классов]. [2-е изд., перераб. и доп.]. М. : Просвещение, 1990. 240 с.
14. Ильенков, Э.В. Философия и культура / Ильенков Э.В. М. : Политиздат, 1991. 464 с.
15. Кови, С. Семь навыков высокоэффективных людей / Стивен Р. Кови. Львов : Изд-во "Світ", 2001. 452 с.

16. Кудрявцев, В. Т. Проблемное обучение: истоки, сущность, перспективы / В. Т. Кудрявцев. М. : Знание, 1991. 80 с.
17. Лернер, И. Зачем учителю дидактика? / И. Лернер // Народное образование. 1990. № 12. С. 74-83.
12. Лернер И.Я. Познавательные задачи в обучении истории (материалы к опытной работе учителей) / И. Я. Лернер. М. : Просвещение, 1968. 94 с.
18. Лернер, И.Я. Проблемное обучение / И. Я. Лернер. М. : Знание, 1974. 64 с.
19. Линдсей, Г. Творческое и критическое мышление / Г. Линдсей, К. С. Халл, Р. Ф.
20. Матюшкин, А. М. Мышление как продуктивный процесс совместного решения проблемных ситуаций / А. М. Матюшкин // Психологический журнал. 2008. Т. 29. № 2. 124-129.
21. Матюшкин, А. М. Проблемные ситуации в мышлении и обучении / А. М. Матюшкин. М. : Педагогика, 1972. 168 с.
22. Періг, І.М. Структурна модель творчої обдарованості студентів вищих технічних навчальних закладів // М-ли І Всеукраїнського конгресу психологів (24-26 жовтня 2005, Київ). С. 350- 355.
23. Терно, С. Світ критичного мислення: образ та мімікрія / Сергій Терно // Історія в сучасній школі. 2012. № 7-8. С. 27-39.
24. Пометун, О., Пироженко, Л. (2004). Сучасний урок. Інтерактивні технології навчання: науково-методичний посібник. К.: А.С.К.
25. Солсо, Р. Когнитивная психология /Р. Солсо; пер. с англ. Н.Ю. Спомиор. СПб.: Питер, 2000. 592 с.
26. Томсон, // Познавательные психические процессы / [сост. и общ. ред. А. Г. Маклакова]. СПб. : Питер, 2001. С. 445-449.
27. Lipman, M. Critical thinking: What can it be? / Matthew Lipman. Institute of Critical Thinking. Resource Publication, 1988. Series 1. № 1. 12 p.
28. Lipman, M. Thinking in education / Matthew Lipman. Cambridge : Cambridge university press, 1991. 188 p.
29. Paul, R. Critical Thinking: What every Person Needs to Survive in a Rapidly Changing World / Richard Paul. [Edited by A. J. F. Binker]. Center for Critical Thinking and Moral Critique Sonoma State University, 1990. 575 p.
30. Resnick, L. B. Cognition and instruction / L. B. Resnick // Psychology and learning: The master lecture series / B. L. Hammonds (Ed.). Washington, DC: American Psychological Association, 1985. P. 127-186.

Додаткові:

1. Вербицкий, А. Психолого-педагогические основы образования взрослых: формы лекции в системе контекстного обучения /А.Вербицкий //Новые знания.- 2002.-№4. с.7-11.
2. Лузік, Е. Системний підхід до формування професійних якостей особистості у процесі вивчення психолого-педагогічних дисциплін у технічному університеті // Неперервна професійна освіта: теорія і практика. 2001. Вип. IV. С. 121-125.
3. Моргун, В. Розвиток інтелектуально-евристичних здібностей учня // Психологічна підтримка творчості учня / Упоряд. О. Главник, В. Зоц. К.: Редакції загальнопедагогічних газет, 2003. С. 4-8.
4. Нові технології навчання: Наук.-метод. зб./Ред.кол.: Б.І.Холод (головний редактор), О.Я. Савченко, О.І.Ляшенко, А.М. Федяєва та ін. К.: НМЦВО, 2000.- Вип.28 2004 с.
5. Романишина, Л.М. та ін. Модульно-рейтингова система навчання та контролю академічної діяльності студентів // Матеріали третього міжнародного симпозіуму —Проблеми

інтеграції науково-освітнього потенціалу в державотворчому процесі]]. Тернопіль, 2001. С.313-316.

6. Чус, А.В., Данченко В.Н. Основы технического творчества: Учеб. пособие для студентов технических вузов. К.: Вища школа, 1983. 183 с.

Інформаційні ресурси інтернет:

1. Липман, М. Рефлексивная модель практики образования / М. Липман. Електроний ресурс. Режим доступу: <http://www.philosophy.ru/iphras/library/deti/ch2.html>
2. Одаренные дети: Пер. с англ./ Общ. ред. Г.В. Бурменской и В.М.Слуцкого; Предисл. В.М.Слуцкого. М.: Прогресс, 1991. 348 с. Електроний ресурс. Режим доступу: <http://www.lib.ua-ru.net/content/1474.html>
3. Пилищук, О. Креативність як психолого-педагогічна проблема. Наукові записки Тернопільського національного педагогічного університету. Серія: педагогіка, 2007. Електроний ресурс. Режим доступу: <https://cyberleninka.ru/article/n/kreativnist-yak-psihologo-pedagogichna-problema>
4. Рубинштейн, С. Л. Проблемы общей психологии. М., 1973. Електроний ресурс. Режим доступу: http://yanko.lib.ru/books/psycho/rubinshteyn=osnovu_obzhey_psc.pdf
5. Технологія розвитку креативності / Лариса Шрагіна. К.: Шк. світ, 2010. 160 с. Електроний ресурс. Режим доступу: <http://fs.onu.edu.ua/clients/client11/web11/metod/imem/texRozvKreat.pdf>

!!! Навчальні посібники, виділені кольором, наявні у бібліотеці коледжу

СХЕМА ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ І СЕМЕСТР

	1 тиждень	2 тиждень	3 тиждень	4 тиждень	5 тиждень	6 тиждень	7 тиждень	8 тиждень	9 тиждень	10 тиждень	11 тиждень	12 тиждень	13 тиждень	14 тиждень	15 тиждень	16 тиждень
Лекції	Л1		Л2			Л3		Л4 Л5			Л6 Л7			Л8		
Практичні заняття		П1		П2	П3		П4		П5	П6		П7	П8		П8	
Контроль знань		ПО		ПО	ПО		ПО		ПО	ПО МК 1		ПО	ПО		ПО ІНДЗ	ПО МК 2

Л1 – лекційне заняття по темі 1

П1 –практичне заняття по темі 1

ПО – поточне опитування

ІНДЗ – індивідуальне навчально-дослідне завдання

МК 1 – модульний контроль 1